

Flamenco – o fereastră deschisă spre sufletul Andaluziei

Scris de Vavila Popovici – Carolina de Nord
Sâmbătă, 09 Martie 2019 22:04

„Ascultă-ți sufletul și dansează pe melodia pe care dorește el să cânte!” – Deborah Blythe

Marți, 19 februarie, am plecat spre orașul Durham din Carolina de Nord, pentru a ajunge la sala de spectacole „Duke Performance” a Centrului Artelor Performante – parte a Universității Duke și a vedea spectacolul intitulat „FARRUQUITO”. Este numele dansatorului Juan Manuel Fernandez Montoya care și-a făcut prima apariție, cu ani în urmă, pe Broadway alături de bunicul său, renumitul El Farruco. În timp ce era încă un adolescent, primul său spectacol – flamenco – îl poziționa ca unul dintre interpreții de elită ai flamenco-ului „puro”. Un tragic accident de mașină i-a întrerupt ascensiunea, dar după o pauză de zece ani, Farruquito s-a întors pe scenă și este cel mai mare dansator de flamenco din noul secol.

Făcând un scurt exercițiu de lingvistică voi aminti două cuvinte, două limbi, două scrieri care par să se confunde, semănând una cu alta, dar având totuși, fiecare, un înțeles propriu, Flamingo și Flamenco.

În limba română Flamingo este numele dat păsării migratoare de apă, de mărimea unei berze, cu gâtul și cu picioarele foarte lungi și cu pene de culoare albă cu nuanțe roz, numită și Pasărea de foc, ea fiind cea mai frumoasă pasăre din lume. Păsările Flamingo trăiesc în zonele calde, pe malurile lacurilor sărate. Coloritul roz și roșu este dat de carotenul din alimentația lor.

Flamenco este un gen muzical, care a apărut și s-a dezvoltat în Spania, preponderent în regiunea Andaluzia și care combină cântecul și dansul pe un acompaniament de chitară și castaniete, din care nu lipsește interpretarea vocală cu efect de falset. În spaniolă, “flamenco” este în principal asociat cu două lucruri: o pasăre și o manifestare artistică a culturii, iar cuvântul “flamingo” nu există.

Acest gen de dans este caracterizat de o ritmicitate pronunțată, fiind folosite castaniete, adesea cântecele flamenco sunt însoțite de dansul omonim. Rădăcinile flamenco nu sunt cunoscute cu precizie, însă adesea sunt citate influențe din culturile islamică, sefardă, țigănească, alături de cultura locală andaluză. Influențele latino-americane și în special cele cubaneze au contribuit de

Flamenco – o fereastră deschisă spre sufletul Andaluziei

Scris de Vavila Popovici – Carolina de Nord
Sâmbătă, 09 Martie 2019 22:04

asemenea la formarea câtorva sub-genuri. Cultura și istoria Spaniei a fost tot timpul influențată de mulți factori externi.

Perioada secolului al 18-lea reprezintă momentul de totală ascensiune pentru acest stil de dans; realizându-se profesionalizarea dansului s-a trecut la un alt nivel.

Se povestește că primul cântec flamenco a fost un cântec pasional și disperat al țăranilor andaluzi marginalizați. Fiecare vers purta un mesaj, iar prin ritmul chitarelor și bătăilor din palme ale dansatorului se amplifică efectul său. Toate acestea au făcut din flamenco o formă foarte pasională de dans care atinge cele mai profunde emoții umane.

Cu trecerea timpului au apărut și multe improvizații, flamenco având astăzi peste 50 de stiluri muzicale. Acestea sunt clasificate în funcție de ritm, de regiune geografică etc.

Stilul spectacolului văzut este o combinație de pași din folclorul andaluz, cântece populare și instrumente de origine mozambicană și arabică. S-au folosit instrumente precum tamburine, castaniete, existând de asemenea influențele dansurilor africane.

Simpla ascultare a muzicii flamenco ne-a oferit o imagine clară despre acest stil de dans. Ne-am dat seama instantaneu că face parte din cultura spaniolă, cu diferite influențe, desigur, dar care nu poate fi confundat cu un alt dans.

Dansatorul este denumit „bailaor”, în seara spectacolului – Farruquito –, iar dansatoarea „bailaora” – Gemma Moneo. De asemenea alți dansatori, cântăreți și cei care băteau ritmic din palme purtând costume specifice acestui dans, cu colorit intens, instrumentiști deosebit de talentați. Dansatorii purtau un fracuri – negru sau roșu – și pălării specifice, iar femeile dansatoare de flamenco au purtat rochii denumite „Bata de Cola”, de diferite culori – neagră, albă, roșie, albastră și una excepțională de culoare roz, având și șaluri, tocure înalte și groase cu care băteau ritmul cu toată puterea, ca și cum ar fi dorit să trezească pământul să le asculte toată durerea sau fericirea.

Conform tradiției, dansatorii tineri de flamenco nu sunt considerați perfecți, întrucât nu posedă

Flamenco – o fereastră deschisă spre sufletul Andaluziei

Scris de Vavila Popovici – Carolina de Nord
Sâmbătă, 09 Martie 2019 22:04

maturitatea emoțională necesară pentru ca sufletul să poată vibra la acest gen de dans. Astfel, cu cât dansatorul sau dansatoarea sunt mai în vârstă, cu atât se consideră că se apropie exact de perfecțiunea acestui stil de dans.

Fac o paranteză amintind cum la vârsta de 14 ani, pe când luam lecții de dans în orașul Tg.Mureș, în inima Ardealului românesc, aveam o profesoară care fusese balerină la Moscova și care, după lecția de dans, ne dansa ea, fragmente din diferite baletе, întrebându-ne pe fiecare care dans ne-a plăcut mai mult. Când a executat un dans spaniol, i-am spus că doresc să învăț acest gen de dans. Răspunsul ei a fost: „Fetiță, acest dans îl vei putea aborda atunci când vei fi femeie.”

Popularitatea acestui dans l-a făcut să fie cunoscut în întreaga lume. Japonia, de exemplu, are mai multe academii și școli de flamenco decât Spania.

La Duke, Farruquito a demonstrat flerul său inventiv, teatral, a adăugat combinației explozive a cântecului pe cea a instrumentelor de percuție și chitară, ținându-ne astfel timp de aproape două ore, fără pauză, într-o încleștare a trupului, pregătită să explodeze. Și a explodat, în cele din urmă, în aplauze frenetice.

Cei nouă muzicieni și numeroși dansatori, geniul inventiv al lui Farruquito ne-au infuzat starea de continuă emoție. Dansul lui Farruquito a oscilat între momente de grație – mișcări languroase, grațioase și înfocatul tremur al picioarelor, corpul întinzându-se, mlădiindu-se, gata a se rupe, îmbrăcăminte a se sfâșia... Dansul său este un dans al senzualității și seducției, al suferinței și bucuriei.

Dans, cântec și muzică, un univers de pasiune, vitalitate, senzualitate, nostalgie... Flamenco acest dans executat de dansatorii din echipă reprezintă un stil de viață, poate chiar viața însăși, este o artă veche și profundă, nici pe de parte o frivolitate. Este o armonie între ținută, ritm și singurătate interioară. Este filozofie a vieții, în care s-au strâns, ca într-un ghem, disperarea filozofică a Islamului, disperarea religioasă a evreilor și aceea socială a gitanilor. Flamenco este fiul acestui întreg Orient, o artă născută din suferință, dar care a știut să devină un dans al fericirii, al bucuriei.

Geniul jazzului, Miles Davis, spunea: „Uneori când ascult flamenco, cad în genunchi”,

Flamenco – o fereastră deschisă spre sufletul Andaluziei

Scris de Vavila Popovici – Carolina de Nord
Sâmbătă, 09 Martie 2019 22:04

Înțelegând sentimentul disperării, dincolo de care nu poate fi decât ajutorul lui Dumnezeu.

Dacă Martha Graham spunea că dansul este limbajul ascuns al sufletului, iată că acest gen de dans cu muzica sa vocală și cea a instrumentală, cu mișcările dansatorilor și-a amplificat aria, a fost, pe de o parte, un dans al senzualității și seducției cu lovituri puternice în pământul susținător și ritmate de step cu tocurile pantofilor, iar pe de altă parte a avut mișcările languroase, grațioase, executate cu partea de sus a corpului și a mâinilor.

Vocile au avut uneori un ton întunecat și plângăreț, răgușit și profund. Cântăreții au trecut de la șoapte grave la strigăte muzicale intense, și au alunecat în câteva secunde de la notele cele mai acute (înalte) până la cele mai grave.

A doua zi am deschis ziarele pentru a afla știrile din țară. Din gând nu plecau impresiile spectacolului: Flamenco – o fereastră deschisă nu numai spre sufletul Andaluziei, ci spre sufletele tuturor oamenilor de pe planetă. Dansul este puțină nebunie, dar o nebunie frumoasă, este un mijloc de domolire a erupțiilor vulcanice ale sufletului. Poate n-ar strica politicianilor noștri, mi-am zis, să-și consume energia într-un spectacol de acest gen, dacă lectura unei cărți le pare greoaie. Le-ar face mult bine!